

Tiesos Draugas Ekstra Nr. 107

LEBBS naujienos

2018 m. gruodis

**„Jei laikysitės mano mokslo, jūs iš tikro būsite mano mokiniai;
jūs pažinsite tiesą ir tiesa padarys jus laisvus.“ Jn 8,31-32**

Tiesos Draugas Ekstra yra Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjungos leidinys, platinamas elektroniniu paštu, skirtas apžvelgti mūsų bendrijos įvykius, naujienas, spausdinti aktualius straipsnius bei esė.

Šiame numeryje:

Ką rašė „Tiesos draugas“ prieš 80 metų

„Tyli naktis“

Krikščionybė XIX amžiuje

EBF maldos kalendorius

*****

Mieli „Tiesos Draugo Ekstra“ skaitytojai,

Tik ką pasitinkome ketvirtąjį Advento sekmadienį, o Kalėdų šventė – jau čia pat. Kas jas pasitinkame nekantraudami, kas – pavargę nuo darbų ar gal tam tikrų lūkesčių spaudimo. Tikriausiai klausysimės ar patys giedosime „Tyli naktis, šventa naktis“ – giesmę, kuriai šiais metais sukanka du šimtai metų (apie tai daugiau – šiame TDE numeryje). Tegu toji „dovana iš dangaus“ ir mūsų širdis bei mintis paliečia naujai, nelaukta, kad išgirstume būtent tai, ką Viešpats nori mums pasakyti.

*„Kristus užgimė jums,
Kristus užgimė jums!“*

- TDE redakcija

Ką rašė „Tiesos draugas“ prieš 80 metų

Geros nuotaikos šaltinis

Šventėms visi pageidauja geros nuotaikos. Daugelis skundžiasi oru ir sako, kad per Kalėdas turbūt nebūsią sniego, o tai gali sugadinti nuotaiką. Kiti nežino, kur galės praleisti šventes ir pasilinksminti. Kiti nežino, ar gaus dovanų ir t.t.

Yra įvairių smulkmenų, kurios gadina švenčių nuotaiką. Bet tikroji priežastis tikriausiai glūdi kur nors kitur ir jos šaknys yra gilesnės. Iš kur randasi blogos nuotaikos? Kodėl esame tokie nepastovūs? Kartais rodos, kad mūsų kojos nesiekia žemės ir mes tarsi skraidome padangėmis, bet ūmai taip nusimename, kad viską matome tik juodomis spalvomis. Savyje jaučiame tokią tuštumą, lyg būtume žemę pardavę ir nė cento negavę.

Kodėl taip kinta mūsų nuotaika? Jei rezervuare nėra vandens, tai galime kiek norime sukioti čiaupą, vandens negausime. Mūsų vidinis rezervuaras išsenka. Turime ieškoti gyvojo vandens šaltinio Dievuje, ir tada vandens netrūks. Prijunkime savo vandentiekį prie Didžiojo džiaugsmo šaltinio, apie kurį angelai skelbė Betliejaus piemenims, ir turėsime užtektinai ir džiaugsmo, ir geros nuotaikos. Visi kiti šaltiniai greitai išsenka...

„Tiesos draugas“ 1938 m. Nr.11-12 ✓

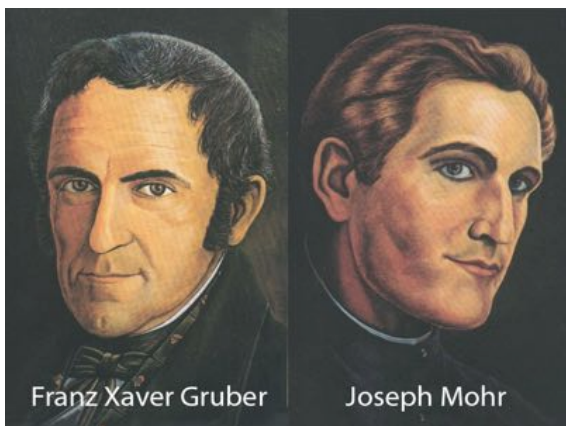

„Tyli naktis“

Vargu ar galime įsivaizduoti Kalėdas be giesmės „Tyli naktis“. Per šių metų Kalėdas ji švenčia gražų dviejų šimtų metų jubiliejų ir skamba visame pasaulyje įvairiomis kalbomis. 2011 m. ji tapo įtraukta į UNESCO kultūros paveldo sąrašą

1818 metų Adventas. Netoli Zalcburgo, mažame apsnigtame Austrijos kaimelyje Oberndorfe šv. Nikolo katalikų bažnyčia ruošėsi Kalėdų šventėms. Deja, Kūčių dieną paaiškėjo, kad seni susidėvėję vargonai nebeišduoda jokio garso.

Kunigas Jozefas Moras surado savo 1816 metais parašytą eilėrašį ir nuskubėjo pas vargonininką Francą Gruberį prašydamas sukurti tekstui melodiją. Tą pačią dieną

Gruberis parašė paprastą lopšinės ritmo melodiją dviem balsams ir chorui bei akompanimentą gitarai. Taip 1818 metų Kūčių vakarą pirmą kartą suskambo giesmė „Tyli naktis, šventa naktis“. Kunigas ir vargonininkas ją pagiedojo dviem balsais pritariant gitarai. Reikia pažymėti, kad klausytojai, paprasti kaimiečiai, nelabai gerbė gitarą ir nelaikė šio instrumento tinkamo bažnyčiai, tačiau tą vakarą užgniaužę kvapą jie klausėsi nuoširdžios melodijos ir gražių gitaros akordų.

O po šių Kūčių vos neatsitiko tai, kas gana dažnai nutinka istorijoje: gražūs dalykai kukliai nugrimzta užmarštin. Gal ir „Tyli naktis“ būtų daugiau nebeskambėjusi, jei po septynerių metų vargonų meistras nebūtų ėmėsis tvarkyti senųjų Oberndorfo vargonų. Jis atrado lapą su šia giesme, nusirašė ir nusivežė į savo miestą, o ten perdavė vienai keliaujančių batsiuvių šeimai, kuri mėgo giedoti. Taip prasidėjo giesmės kelionė po kaimus ir miestelius. Ilgą laiką ji buvo laikoma „liaudies“ giesme, nes tikrųjų autorių niekas nebežinojo, o viename leidinyje buvo priskirta kompozitoriui Michaeliui Haidnui. Bet čia atsiliepė melodijos autoriaus vargonininko Gruberio sūnus Feliksas, kuris nurodė tikruosius autorius.

1839 metais „Tyli naktis“ atkeliavo į Ameriką, o XIX a. pabaigoje per katalikų ir evangelikų misionierius ji buvo išplatinta beveik visuose kontinentuose. Šiuo metu, manoma, giesmė išversta į daugiau nei 330 kalbų ir tarmių. Kiek yra lietuviškų vertimų, šiandien sunku pasakyti. Vienas iš ankstyvųjų, kuriam daugiau negu šimtas metų, atrodo taip:

*Tyka naktis, šventa naktis!
Viskas miegt, Marija
bei Jozėpas ten vien tik bunda,
apglob' amžiną Dievo Vaiką,
saldžiam pakajuj miegok,
saldžiam pakajuj miegok.*

Viena iš daugelio giesmės atsiradimo legendų byloja, kad bažnyčios pelės pragaužė vargonų dumplės ir taip juos galutinai sugadino. Esą tai paaiškėjo prieš pat 1818 metų Kalėdas, ir kaip išeitis atsirado giesmė, kurią buvo galima giedoti pritariant gitara. Jei tai tiesa, tai pelės amžinai vertos geriausio sūrio!

*Tyli naktis, šventa naktis,
jos žvaigždė šviečia vis
ten, kur Juozapas su Marija
budi, džiaugias palaima didžia –
Dovana iš dangaus,
Dovana iš dangaus.*

*Tyli naktis, šventa naktis,
jos didi paslaptis.
Piemenims angelų pranešta,
skamba žemei ši džiaugsmo žinia:
„Kristus užgimė jums,
Kristus užgimė jums!“*

*3. Tyli naktis, šventa naktis,
jos žinia – mums viltis.
Jėzau, tai Tavo meilė šventa,
mums taip aiškiai dangaus apreikšta
Tavo užgimimu, Tavo užgimimu!*

Pagal interneto medžiagą parengė N.L. ✓

Krikščionybė XIX amžiuje (III dalis)

Evangeliškas pabudimo sąjūdis Ukrainos pietuose. Pabudimui tarp ukrainiečių pradžia davė dvasinis pabudimas tarp čia gausiai gyvenusių vokiečių kolonistų – liuteronų, reformatų ir „tradicinių“ menonitų. Tai buvo lyg nauja pietizmo banga, kurioje aktyviai dalyvavo liuteronų dvasininkas Eduardas Viustas ir reformatai Bonekempferiai – tėvas Johanas ir jo sūnus Karlas. Apie tai 1868 m. K. Bonekempferis rašo: *„Tie žmonės nėra sektantai ar vienybės ardytojai. Tai tie, kurie ieško religinio dvasios nusiteikimo paprastame gyvenime. Po pamaldų jie renkasi papildomai valandai parapijos namuose arba, dažniau dėl patogumo, privačiuose namuose. Aš pats, kai galiu, stengiuosi dalyvauti tose „valandose“. Aš nesakau pamokslo, bet vedu sielai naudingus pokalbius, aiškinu Šventąjį Raštą atsižvelgdamas į susirinkusiųjų poreikius ir kylančius gyvenimo klausimus. Po to susirinkusieji gaivinas giesmėmis ir šlovina Gelbėtoją. Tai vyksta šventadieniais po pietų arba vakarais.“*

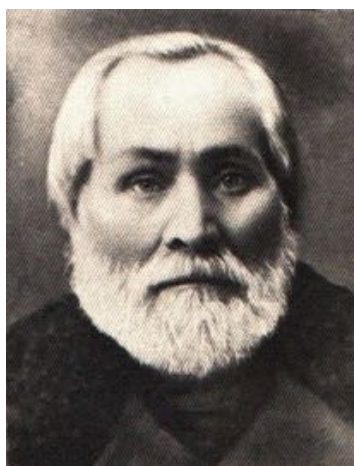
Tie, kurie nedalyvaudavo tokiuose susiėjimuose, šių valandų lankytojus vadindavo *štundistais* (vok. *Stunde* – valanda). Įdomu, kad šis pavadinimas giliai įleido šaknis ir „prikibęs“ ir prie ukrainiečių baptistų išliko iki mūsų dienų.

Oficialioji vokiečių bažnyčių vadovybė štundistų judėjime neįžvelgė nieko netinkamo. Stačiatikių bažnyčios hierarchija į juos, kaip kitatikius, nekreipė dėmesio, bet tai tęsėsi tol, kol nekilo įtarimas, kad stačiatikiai „viliojami“ pereiti į „vokišką“ religiją. Čia reikėtų pastebėti, kad vietinių ukrainiečių susidomėjimo nebūta iki štundistų sąjūdžio tarp vokiečių kolonistų, nors nemaža dalis ukrainiečių uždariaudavo pas juos. Bet padėtis pradėjo keistis, kai pietistiškas štundistų judėjimas ėmė

plėstis ir jo šalininkų daugėjo. Šis reiškinys pradėjo dominti ir vietinius gyventojus ukrainiečius, o tai vedė nuo darbo santykių iki pokalbių apie religinius dalykus. Tai buvo pavojinga, nes carinės Rusijos įstatymai vokiečiams griežtai draudė užsiiminėti prozelitizmu tarp stačiatikių.

Galimas dalykas, kad ukrainiečių susidomėjimą vokiečių štundizmu netiesiogiai paskatino atsiradę keliaujantys pamokslininkai iš vietinių gyventojų, kuriuos dvasiniai ieškojimai atvedė prie tuo metu jau išverstos į rusų kalbą Biblijos. Pagal savo pažinimo lygį jie džiaugsmingai savo atradimais stengėsi dalintis su tautiečiais.

Yra žinomas faktas, kad valstietis Fiodoras Oniščenka, jau būdamas 40 metų, įsidarbino pas vokiečius Chersono apylinkėse. Iš pradžių jis lankėsi vokiečių pamaldose bažnyčioje, bet vėliau pradėjo lankytis štundistų sueigose. Jo gyvenime įvyko permaina, apie kurią liudija jo pasakojimas: *„Anksčiau aš buvau kaip kiaulė, kaip gyvulys, ir dar blogesnis, nes dariau tai, ko gyvuliai nedarė... Kartą laukuose aš meldžiausi, verkiau ir šaukiau: 'Viešpatie, apšviesk mane, pataisyk mane!' Nežinau, kas tai padarė, bet pasijutau, lyg kažkas būtų nuvilkęs man drabužius. Man pasidarė lengva, aš tapau laisvas ir pažinau Dievą.“* Tai įvyko apie 1858 metus.

Michailas Ratušnas

Kai Oniščenka sugrįždavo į kaimą, kur gyveno jo šeima, jis susitikdavo su jaunesniu kaimynu Michailu Ratušnu, skaitydavo Bibliją ir kalbėdavosi apie tikėjimo reikalus. Apie 1865 m. vietinis stačiatikių dvasininkas parašė vyresnybei pranešimą, kad Ratušno namuose jau ketveri metai vyksta reformatų sektos, vadinamųjų štundistų, susirinkimai, kuriuose dalyvauja 20 asmenų (17 vyrų ir 3

moterys). Taip pat nurodoma, kad jie visi yra mažarusiai (t.y. ukrainiečiai), nelanko stačiatikių bažnyčios, negarbina ikonų ir nevykdo jokių stačiatikių bažnyčios apeigų.

Štundistų šeima, Kijevo gubernija

Tuo metu tokių nedidelių bendruomenių skaičius augo. Jų tarpusavio ryšiai nebuvo koordinuojami ir tarp jų buvo nemažai teologinių ir praktinių skirtumų. Kai kurios grupės palaikė ryšius su vokiečių štundistais, net kartu rengdavo susirinkimus, nes dauguma vokiečių mokėjo vietinę kalbą.

Atidžiai tyrinėjant Šventąjį Raštą kilo krikšto klausimas. Pirmiausia tuo susirūpino štundistai iš menonitų. Reikalas tas, kad jie buvo jau seniai pradėję tuos pagrindus, ant kurių stovėjo jų protėviai XVI amžiuje. Jie krikštijo apliedami vandeniu sulaukusius pilnametystės, nors ir nepatyrusius asmenišką atsivertimo malonės. Tai buvo ne tiek tikėjimo žingsnis, kiek tradicijos laikymasis. Žinoma, tai atsispindėjo ir bendruomenės dvasiniame bei moraliniame gyvenime. Ši menonitų dalis vėliau buvo pavadinta *bažnytinais*, arba *tradiciniais* menonitais.

Pirmoji menonitų štundistų grupė buvo pakrikštyta 1860 m. Po šio įvykio Hortice biblinis krikštas vykdavo ir kitose vietose. Naujai įsteigtas bendruomenes pašaliniai vadindavo „naujaisiais“ menonitais, o jie patys vadino save *broliškaisiais* menonitais. Pastarasis pavadinimas išliko iki šių laikų.

Panašus procesas vyko ir liuteroniškos kilmės štundistų grupėse. Patyrusieji asmenišką atsivertimą labai dėmesingai aiškinosi krikšto klausimą. Jie nebuvo patenkinti bažnyčios oficialiu aiškinimu ir

toliau ieškojo atsakymo. Į jų rankas pateko žymaus anglų pamokslininko baptisto Č. Sperdženo raštai, kuriuose jie rado paaiškinimą, kad mokymas apie atgimimą per krikštą, kaip ir kūdikių krikštas, neturi pagrindo Šventajame Rašte, 1864 m. Einlage buvo pakrikštyta vienuolikos asmenų tikinčiųjų grupė iš buvusių liuteronų ir reformatų. Tai buvo pirmosios Ukrainos vokiečių baptistų bendruomenės pradžia.

Ukrainiečių (mažarusių) baptistų veiklos pradžia. Senojo Dancigo naujai įsteigtos vokiečių baptistų bendruomenės pamaldose lankėsi būrelis ukrainiečių, tarp kurių uoliausias buvo Jefimas Cimbalas. Jis jau anksčiau buvo supratęs biblinio krikšto reikšmę, bet pasikrikštyti nebuvo galimybės. 1869 m. Sugaklėjos upėje buvo krikštijama 30 vokiečių grupė. Susirinkusiųjų minioje buvo ir Cimbalas. Patarnauti krikštu buvo pakviestas vienas iš broliškųjų menonitų vadovų A. Ungeris iš Einlago. Ungerio ir visų kitų nuostabai Cimbalas įžengė į vandenį su visa krikštijamųjų grupe. Apie tai vienas įvykio liudininkas rašo: „*Mes negalėjome duoti sutikimą krikštyti Cimbalą, bet jis įsimaišė tarp kitų ir buvo pakrikštytas.*“ Cimbalas tapo aktyviu pamokslininku tarp savo tautiečių. Jau kitais metais iš aplinkinių kaimų įtikėjusių gyventojų buvo įkurta stipri 70 narių bendruomenė.

Nors ir anksčiau vokiškose bendruomenėse buvo pavienių ukrainiečių, bet sutarta laikyti, kad aktyvi ukrainiečių baptistų veikla su Jefimo Cimbalos tarnyste prasidėjo nuo 1869 metų. Po 2-3 metų visos bendruomenės veikė organizuotai pagal Senojo Dancigo vokiečių baptistų pavyzdį. Jos turėjo išrinktus presbiterius, kurie atlikdavo krikšto, Viešpaties Vakarienės, santuokos, laidotuvių apeigas. Bendruomenėse nebuvo diakonų, bet buvo presbiterių padėjėjai. Augančios bendruomenės daug dėmesio skyrė misionieriškai veiklai. Apie tai Chersono „Vyskupijos žinios“ 1873 m. rašė: „*Griežtos moralės sektantų gyvenimas, tarpusavio pagalba, materialinių gyvenimo sąlygų pagerėjimas sulaukia palankaus parapijiečių vertinimo. Pvz.,*

Liubomirkos kaime, kuriame yra 150 sodybų, tikrai tris šeimas galima laikyti stačiatikiškomis.“

Liubomirkoje buvo pastatyti maldos namai, bet naudotis jais beveik neteko, nes valdžia juos atėmė. Tada pamaldos vykdavo kluone, kur tilpdavo 200 žmonių. Yra išlikęs Velykų šventės aprašymas: „Daržinėje ant sienos kabėjo plakatas su tekstu: **'Dievas yra dvasia, ir Jo garbintojai turi šlovinti Jį dvasia ir tiesa.'** (Jn 4,24) *Presbiteris I. Riabošapka į susirinkusius kreipėsi: 'Šiandien šventos Velykos, ir mes, sulaukę Kristaus prisikėlimo, nusilenksime Jam dvasioje ir tiesoje. Nusilenksime prieš Jo dvasinį kryžių – Jo kryžiaus kančią. Už mus Jis buvo nukryžiuotas. Atmesime visus kitus dievus, nes Kristus vardu esame paženklinti. Nekryžiuosime Jo iš naujo savo nuodėmėmis nei lėbavimais, nei girtavimais. Jis mirė už mus ir mirdamas meldė mūsų nuodėmių atleidimo. Juk mes gyvenome ir nežinojome, ką darome. Jis atleido tiems, kurie Jį kryžiavo, atleis ir mums, jei mes atleidžiame vieni kitiems. Sveikinsime vienas kitą su Kristus prisikėlimu, bet ne taip, kaip anksčiau. Darysime tai Kristaus meilės šviesoje. Atleisime visiems, visiems atleisime, net mažiausią skriaudą!‘“*

Per pirmąjį veiklos dešimtmetį baptistų bendruomenės išplito ne tik pietinėse Ukrainos gubernijose, bet atsirado taip pat centrinėse bei šiaurės ir vakarų pakraščiuose. Koks buvo bendras tikinčiųjų ir bendruomenių skaičius, sunku pasakyti. Kol valdžia nebuvo išsprendusi baptistų bendruomenių juridinio statuso, rašytiniuose šaltiniuose dažnai painiojami baptistai ir štundistai, nes daugelis stačiatikių bažnyčios ir valdžios atstovų jų neskyrė.

(Tęsinys kitame numeryje)

Albertas Latužis ✓

Reikėtų paminėti dar vieną svarbų dalyką. Liuteronai, reformatai ir bažnytiniai menonitai buvo toleruojami laikantis vienos sąlygos – neplatinti savo tikėjimo tiesų tarp vietinių mažarusių. Tiek štundistų, tiek baptistų judėjimas jau pačioje pradžioje susidūrė su valdžios ir valstybinės bažnyčios pasipriešinimu ir persekiojimu. Baptistai stengėsi legalizuoti savo statusą, bet valdžia neskubėjo to daryti. Aktyvesni baptistų (ir štundistų) veikėjai būdavo areštuojami, jų namuose buvo daromos kratos, konfiskuojamas turtas. Didelė problema buvo mirusiųjų palaidojimas, nes vietiniai stačiatikių dvasininkai neleisdavo laidoti kapinėse. Maža to, jų pastangomis būdavo organizuojami pogromai, kurių metu nukentėdavo baptistų turtas ir net žmonės. Pvz., Velykų dieną vietinis dvasininkas prie šventoriaus tvoros pririšo valstietį Nemirovaną ir savo parapijiečiams liepė ant jo spjaudyti. Tiesa, aukštesnės valdžios institucijos to neskatinavo. Novorosijsko generalgubernatorius išaiškino Chersono gubernatoriui, kad „pasitraukimas iš stačiatikių bažnyčios negali užtraukti teismo persekiojimo“. O Odesos Teismo rūmų prokuroras tiesiogiai kaltino stačiatikių dvasininkus: „Dėl daugybės erezijų ir skilimų atsakomybę turėtų prisiimti bažnyčios dvasininkai, nes prie to atveda jų abejingumas pareigai būti krikščioniško tikėjimo pagrindų skelbėjais, o ne tik atlikti bažnytines apeigas.“

Nepaisant sunkumų, ukrainiečių baptistų judėjimas plėtėsi ir toliau. XIX a. pabaigoje jau buvo užmegzti ryšiai su Peterburgo pabudimo atstovais, taip pat ir su Kaukaze kilusiu judėjimu. Tikinčiųjų bendravimo ir vienybės reikalas jiems buvo labai svarbus.

Tegul kiekviena tavo diena būna su Jėzumi. Prašyk, kad Jis išmokytų tave kasdien gyventi amžiną gyvenimą. Tada tai, kas dažnai vadinama „pilka kasdienybe“, įgaus amžinybės spindesį ir taps švente.

Herbertas Neimanas (iš knygos „Dievo rankose“) ✓

Europos Baptistų Federacijos (EBF) maldos kalendorius

Gruodžio 17-23 meldžiamės už:

Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjungą

Bendruomenių skaičius:	8
Bendras narių skaičius:	290
Pirmininkas:	Irmantas Pinkoraitis

Gruodžio 24-30 meldžiamės už:

Velso baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius:	406
Bendras narių skaičius:	12 423
Prezidentai:	Peter Dewi Richards (valų kalba), Mark Thomas (anglų)
Generalinė sekretorė:	Judith Morris

Gruodžio 31 – sausio 6 meldžiamės už:

Rumunijos vengrų baptistų bažnyčių asociaciją

Bendruomenių skaičius:	247
Bendras narių skaičius:	8 954
Prezidentas:	Felix Pardi
Generalinis sekretorius:	Pal Borzasi

EBF maldos kalendorių bei išsamesnę informaciją apie maldos poreikius galite rasti Europos Baptistų Federacijos internetiniame puslapyje: <http://www.ebf.org>. ✓

*Straipsniai trumpinami ir redaguojami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė ne visada sutampa su autorių nuomone.

*Jei norite atsisakyti naujienų, atsiųskite tuščią elektroninį laišką su žodeliu – NESIŪSTI.

© Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga

El.paštas: office@baptist.lt

Mūsų sąskaita:

Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga

Įmonės kodas: 192077697

AB SEB bankas, Banko kodas: 70440

Sąskaitos nr. LT79 7044 0600 0415 1925